

[ТЕНДЕНЦІЇ]

ВИКЛИКИ IDEX-2013

НА АРАБСЬКОМУ
РИНКУ ОЗБРОЄНЬ
ПЕРЕМАГАЮТЬ НОСІЇ
НОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Сергій Згурець,
Валерій Рябих,
Defense Express,
Абу-Дабі – Київ

ФОТО ЮРІЯ ЩОКОВА

М

іжнародна виставка озброєнь «Айдекс-2013» (IDEX-2013), яка пройшла у столиці Об'єднаних Арабських Еміратів Абу-Дабі з 17 по 21 лютого 2013 р., гідно відкрила череду міжнародних заходів

військово-технічного характеру, проведення яких очікувалось у цьому році. Виставка організовується раз на два роки і охоплює майже всі напрямки розробок у військовій царині. Цей захід набуває все більшої ваги серед світових виробників озброєння та техніки. Так, на IDEX-2013 свою продукцію та послуги представили 1112 компаній з 59 країн. Вперше взяли участь у цьому заході 64 компанії. В 2013 році виставка суттєво прогресувала не тільки по кількості учасників а і по розмаху заходу та задіяних виставкових площ. Експонати були розміщені в 38 національних павільйонах на загальній площі в 124 тис. кв. метрів. Чиста площа виставкових стендів становила 43,2 тис. кв. метрів. Найбільшим на виставці був павільйон ОАЕ площею 12,5 тис. кв. метрів, де свою продукцію військового призначення виставили 147 еміратських компаній. В рамках IDEX також пройшла виставка морських оборонних технологій, озброєнь, систем і устаткування NAVDEX.

За оцінками організаторів виставки, IDEX-2013 відвідала рекордна кількість учасників та іноземних делегацій. Загалом на виставці побувало близько 80 тис. осіб. Загальна сума контрактів, підписаних на салоні озброєнь IDEX-2013, за підсумка-

ми п'яти робочих днів, складала понад \$4 млрд.

А відкрилось еміратське свято оборонних технологій проведенням другої оборонної конференції Gulf Defence Conference 2013 (GDC), яка 16 лютого ц.р. пройшла в Офіцерському клубі збройних сил ОАЕ в Абу-Дабі. Конференція організовувалась та проводилась Інститутом воєнного аналізу Близького Сходу та Перської затоки (Near East and Gulf Military Analysis, INEGMA) під патронатом президента ОАЕ шейха Халіфа бин Зайд Аль Нахайяна. На заході представники оборонних відомств багатьох країн обговорили головні безпекові виклики в регіоні

Близького сходу та Північної Африки та можливі шляхи колективної протидії ним.

НОВА РОЛЬ АРАБСЬКИХ ДЕРЖАВ — З ІМПОРТЕРІВ В ЕКСПОРТЕРИ

Виставка IDEX-2013 стала яскравим відзеркаленням підходів та довгострокових пріоритетів держав, що входять до складу Ради співробітництва арабських держав Перської затоки (Cooperation Council for the Arab States of the Gulf). Як відомо, Рада спів-

Українська експозиція на виставці IDEX представляла ті напрямки діяльності вітчизняного ОПК, де вітчизняна продукція може конкурувати з європейськими виробниками і здатна викликати реальну зацікавленість у покупців з країн Азії, Африки та Близькосхідного регіону. В першу чергу — це важка і легка бронетехніка, керовані засоби ураження, радіолокація. На відкритому майданчику «Укрспецекспорт» і «Укроборонпром» надали можливість відвідувачам виставки ознайомитися з новими зразками української бронетехніки — танком «Оплот» і бронетранспортером БТР-4МВ.

робітництва арабських держав Перської затоки (далі — Рада) об'єднує Саудівську Аравію (найбільший в світі виробник нафти), Бахрейн, Кувейт, Оман, Катар і Об'єднані Арабські Емірати. Країни Ради володіють 40% всіх нафтових запасів світу. Крім того ця група країн з 1982 р. проводить достатньо скоординовану політику щодо розвитку своїх країн, яка останнім часом починає все більше поширюватися на безпековий сегмент, військові та військово-технічні проекти. Рада займає проамериканську позицію щодо стратегії Ірану у регіоні. За підсумками свого останнього саміту вона висловила «неприйняття і засудження стратегії постійного втручання Ірану в справи арабських держав Перської затоки і закликає Іран відмовитися від такої політики». Звісно, такий підхід впливає на бачення Радою майбутнього регіону — включно з можливістю застосування сили проти Ірану.

З огляду на звіти військових виробників і спеціалізованих організацій, які були озвучені під час виставки озброєнь IDEX-2013, протягом двох останніх років розміри витрат арабських країн на військові потреби перевищили \$300 млрд. Це означає, що арабські країни займають одне з перших місць у світі з урахуванням відношення військових

витрат до ВВП. Згідно з даними Арабського валютного фонду, протягом останніх 10 років більшість арабських країн витрачали на оборону і озброєння більше 7% ВВП на рік. Цікаво, що з 2002 р. по 2010 р. країни регіону витратили на потреби оборонного комплексу \$680 млрд, в середньому це становило \$75 млрд на рік. Проте вже в 2011 р. і 2012 р. середній річний показник склав \$161 млрд.

Країни, що входять до складу Ради, витрачають на озброєння 2/3 коштів від витрат усіх арабських країн. Загальні витрати на оборону в країнах Перської затоки склали близько \$ 460 млрд. в період з 2002 р. по 2010 р. і більше \$200 млрд. в 2011-12 рр.

На цьому тлі підходить країн Ради співробітництва арабських держав Перської затоки до вибору шляхів та способів забезпечення безпеки суттєво впливають на регіональні та світові тренди у сфері виробництва та закупівлі озброєнь. Насамперед через те, що ці країни фактично не мають обмежень у фінансових ресурсах і спроможні забезпечити реалізацію будь-яких проєктів, якими б амбітними вони не виглядали. Виставка IDEX-2013 засвідчила, що країни Ради співробітництва арабських держав Перської затоки починають виходити на новий рівень — від імпортера до повноцінного учасника спільних проєктів з провідними закордонними збройовими лідерами. В подальших їх планах — прагнення забезпечувати безпеку з опорою на власну оборонну промисловість, задовольняти попит держав свого та інших регіонів власною продукцією.

Нині арабські компанії, розвиток яких активно підтримується урядами країн, стають активними партнерами в розробці систем ОВТ

з урахуванням місцевих потреб. Так, лише в ОАЕ створено низку потужних науково-промислових та венчурних груп, серед яких провідне місце займають International Golden Group, Mubadala, Tawazun, Abu Dhabi Autonomous System Investments (ADASI, дочірня компанія холдингу Tawazun), Emirates Advanced Research and Technology Holding (EARTH), Abu Dhabi Shipbuilding (ADSB).

Всі ці компанії відповідають за «локалізацію» науково-технічного супроводження та промислового виробництва американського та європейського озброєння та техніки, створення нових проектів на базі вже існуючих систем та платформ. Причому, як засвідчила виставка IDEX-2013, арабські країни насамперед зацікавлені опанувати складні технології, що суттєво впливають на безздатність військ в сучасних умовах. Ця тенденція простежується в усіх сегментах, за якими можна розподілити продукцію, представлену на виставці IDEX-2013, а саме: авіація та безпілотні системи, бронетехніка, засоби ураження, морська техніка.

АВІАЦІЙНА ТЕХНІКА ТА БЕЗПІЛОТНІ СИСТЕМИ

Закупка авіаційної техніки традиційно є найбільш витратною частиною в оборонних бюджетах. Країни Перської затоки, насамперед ОАЕ та Саудівська Аравія, реалізують програми по суттєвому посиленню бойового потенціалу військової авіації. ОАЕ планують замінити понад 60 французьких винищувачів Mirage. Франція для заміни пропонує поставити 60 винищувачів Rafale. Переговори на цю тему тривають з Францією декілька років. Власні пропози-

ції для ОАЕ представили також виробники європейського Єврофайтера (Typhoon) та американський Boeing (Super Hornet). Тож боротьба за еміратське замовлення в самому розпалі.

У Саудівській Аравії інтереси американських постачальників (Boeing) нині зосереджені на контракті на постачання 84 нових винищувачів F-15SA і модернізації 70 винищувачів F-15S до рівня «SA». Контракт почато наприкінці 2011 р. Керівництво регіонального відділення розвитку бізнесу на Близькому Сході і в Африці компанії Boeing на виставці IDEX-2013 заявило, що американська компанія сподівається, що її подальша бізнес-модель на Близькому Сході буде розвиватися у напрямку зміцнення партнерських зв'язків та співробітництва.

Партнером американських постачальників є саудівська компанія Alsalam aircraft, що має контрольний пакет акцій у цьому проекті. Причому Саудівська Аравія приділяє дуже багато уваги «саудізації» спільного продукту, висуваючи широкий спектр офсетних вимог до постачальників військового продукту – включно з передачею окремих технологій та перенесенням виробництва на територію покупця.

В свою чергу, еміратські групи Mubadala і Tawazun беруть участь у великих нових програмах, старт яких у ОАЕ був оголошений у 2012 р. Насамперед йдеться про розробку на базі італійського літака Piaggio P180 Avanti нового морського патрульного літака.

Вперше на виставці було відкрито окремих павільйон для демонстрації безпілотних розробок, хоча безпілотні апарати також демонструвалися і поза «базовою» виставковою зоною. Особлива увага до без-

пілотної тематики пояснюється тією особливою роллю, яку відіграють БЛА у сучасних військових конфліктах і бажанням країн Перської затоки скористатися перевагами, що надають безпілотні платформи, в інтересах національної безпеки. За прогнозними оцінками, у найближчі десять років країни Близького Сходу та Північної Африки на розвиток безпілотних систем та платформ планують витратити біля \$1 млрд. Країни Ради співробітництва арабських держав Перської затоки на ці цілі планують витрати в межах \$360 млн.

Арабські країни у створенні БЛА використовують як національні напрацювання, так і тісну інтеграцію з провідними країнами-лідерами у цій царині. В ОАЕ за обслуговування усіх безпілотних апаратів відповідає Abu Dhabi Autonomous System Investments (ADASI, дочірня компанія холдингу Tawazun). ADASI, зокрема, ви-

Виставка IDEX-2013 стала першим міжнародним демонстраційним майданчиком для нового бронетранспортера KRAZ-ASV/APC/2013, створеного кременчуцьким ПАТ «АвтоКрАЗ» на базі КрАЗ-5233BE з колісною формулою 4x4. Партнером української сторони виступила компанія Ares Security Vehicles LLC (ОАЕ, м. Дубай). Бронетранспортер має повний привід. Багатоцільовий транспортний засіб призначений для оперативної доставки особового складу військових підрозділів та їх вогневої підтримки.

Родзинкою української експозиції став колісний бронетранспортер 8x8 БТР-4МВ. У модифікації «МВ» змінена конфігурація корпусу у носовій частині. У базовому виконанні БТР має рівень балістичного захисту за стандартом STANAG 4569 Level 3. Лобова проекція відповідає рівню «З+». Є можливість встановлювати додаткові види захисту (в тому числі керамічну і динамічну броню) задля забезпечення четвертого і п'ятого рівнів захисту.

ступає науково-промисловою та венчурною структурою в процесі прийняття на озброєння сухопутних сил ОАЕ та супроводження в ході експлуатації розроблених у Австрії безпілотних літальних апаратів Schiebel S-100 Camcopter. Крім того, ADASI підписала угоди з двома провідними американськими компаніями – Boeing Insitu subsidiary та IRobot, щодо адаптації БЛА та наземних безпілотних транспортних засобів до регіональних потреб та особливостей.

Одним з головних національних виробників БЛА в ОАЕ є компанія Adcom Systems. Ця компанія вперше представила на виставці Айдекс-2013 свій новий безпілотний літальний апарат United 40 Block 5. Окрім оптико-електронної системи спостереження, БЛА може нести на борту зброю. На ньому можуть бути розміщено до 10 ракет «повітря-поверхня».

В свою чергу, компанія International Golden Group відповідає

за найбільш амбітний на Близькому Сході «безпілотний» проєкт. Йдеться про закуплю у американської компанії General Atomics Aeronautical Systems БЛА Predator, який буде проданий ОАЕ під індексом Predator XP. За адаптацію Predator XP до арабського ринку відповідають, окрім International Golden Group, також фахівці компанії ADASI. Власне, це буде перший найбільш сучасний безпілотний апарат на цьому ринку, тому що розробки БЛА в самих арабських країнах, у тих же Еміратах, чи Ірані, суттєво поступаються можливостям повністю автоматизованого БЛА Predator.

ЗАСОБИ УРАЖЕННЯ

На виставці IDEX-2013 значна частина виробників демонструвала широкий спектр керованих та некерованих засобів ураження для повітряних, наземних та морських платформ. Основними тенденціями в розвитку засобів ураження є: підвищення точності при знищенні цілей; зменшення супутніх наслідків ураження об'єктів та живої сили; інтеграція в єдині комплекси систем виявлення та ураження цілей; застосування рішень, які дозволяють перевести вже існуючі некеровані засоби ураження в керовані. Американськими, французькими, російськими, китайськими, турецькими розробниками були представлені низка керованих високоточних боеприпасів та керованих мін – з додатковими модулями управління, прагненням до мініатюризації систем, зменшення габаритів тощо.

Щоправда, були і помітні виключення з загальних тенденцій. Так, на виставці вперше було представлено «найпотужнішу у світі систему залпового вогню національної розробки». Йдеться про 122-мм реактивну систему залпо-

Важливим «пробивним» напрямком української оборонної промисловості залишаються протитанкові засоби ураження, що створюються в ДержККБ «Луч». Лінійка нових протитанкових ракет, розроблених у Києві, використовується для оснащення різних систем – як українського, так і зарубіжного виробництва.

вого вогню, яка виробляється еміратською компанією Jobaria Defense Systems (JDS) спільно з турецькою компанією Roketsan. Ця РСЗВ є одним з численних видів озброєнь, які розробляються в Еміратах за допомогою зарубіжних підприємств, але з вимогою, що остаточне складання та інтеграція повинні проводитися в ОАЕ. Деяка кількість установок Jobaria Defense Systems уже поставлена до армії ОАЕ.

Розширення співпраці з країнами Перської затоки є визна-

122-мм реактивна система залпового вогню, яка виробляється еміратською компанією Jobaria Defense Systems, включає в себе важкий (колісна формула 6х6) транспортер Oshkosh Defense та 10-колісний напівпричіп з чотирма 3х20-трубними ракетними модулями TR-122 (загальна кількість ракет 240)

чальною рисою значної кількості оборонних компаній з Туреччини на тлі загального збільшення експорту продукції оборонної промисловості цієї країни. У Туреччині в 2012 р. він виріс на 35,7 % в порівнянні з 2011 р. і склав \$1,2 млрд. За 2012 р. найбільшу кількість продукції оборонного призначення було експортовано в США – на \$490 млн. Проте після США найбільша доля експорту продукції турецької оборонної промисловості припадає саме на ОАЕ – \$ 101 млн. і Саудів-

ську Аравію – \$99 млн. До 2016 р. Анкара планує досягти обороту в ОПК в \$8 млрд., плюс ще \$2 млрд отримати від експорту ОВТ – в тому числі і до країн Перської затоки.

В сегменті засобів ураження потужну експозицію представила південно-африканська компанія Denel Land Systems, яка, за словами її керівництва, «визначила Близький Схід як один з основних регіонів для розвитку маркетингу і зростання бізнесу». Показово, що просування продукції здійснюється че-

рез тісне партнерство з місцевими компаніями. Так, на виставці компанія Denel Land Systems (ПАР) і еміратська компанія International Golden Group (IGG) уклали угоду на ексклюзивний продаж 60-мм південноафриканських мінометів М6 країнам Перської затоки.

Також Denel Land Systems представила масштабні моделі нещодавно оновленої G6-52, які вже стоять на озброєнні армій ОАЕ та Оману. Ця самохідна гармата-гаубиця була модернізована із збільшенням

дальності стрільби і здатністю вести стрільбу з темпом до восьми пострілів на хвилину.

Denel Dynamics також продемонструвала цілий ряд тактичних ракет – бронейну систему Mokora, зенітну ракету Umkhonto-IT і протитанковий ракетний комплекс Ingwe з лазерним наведенням. Останній може прямо конкурувати з ПТУР «Скіф» української розробки.

Створена у 2012 році Denel Dynamics спільно з еміратським Tawazun Holdings компанія Tawazun Dynamics на IDEX-2013 вперше представила комплект високоточної авіабомби Al-Tariq. Сімейство цих засобів ураження буде базуватися на технологічних рішеннях Denel Dynamics і матиме крила, GPS-INS систему управління, з додатковим застосуванням інфрачервоної і напівактивної лазерної системи наведення.

На виставці IDEX-2013 було підписано угоду між державною компанією ОАЕ Emirates Advanced Research and Technology Holding (EARTH) і сербським державним об'єднанням Yugoimport-SDPR щодо спільних розробок і виробництва сербського перспективного далекобійного протитанкового ракетного комплексу ALAS (Advanced Light Attack System) з волоконно-оптичним наведенням. Загальна вартість еміратських інвестицій в проєкт може перевищити \$200 млн.

Також на IDEX-2013 ОАЕ оголосили про закупку у РФ керованих ракет «Аркан» калібру 100 мм для бойових машин піхоти БМП-3, що перебувають на озброєнні сухопутних військ та морської піхоти Еміратів. Це є чи не єдиний контракт, укладений Росією на виставці IDEX-2013. Контракт з тульським КБП передбачає поставку для сухопутних сил ОАЕ 4 тисяч керованих пострілів «Аркан»

калібру 100 мм для бойових машин піхоти БМП-3 і розрахований на 3 роки.

В цілому для Росії Близький і Середній Схід є другим за значимістю ринком озброєння. За підсумками 2012 р. на країни цього регіону припало 23 % всіх поставок. Але, незважаючи на значну історію відносин з арабськими споживачами, інтерес до російської продукції під час IDEX-2013 значним не був. З цього приводу є показовою заява генерального директора російського підприємства «Сплав» Миколи Макаровця: «Якщо говорити про нинішню виставку в Абу-Дабі, то хотів би сказати, що вона викликає багато питань через те, що стало набагато менше відвідувачів-покупців. Не хочу сказати, що ця виставка пройшла вхолосту, але ми очікували більшого».

Також показовою є ситуація у взаєминах РФ та Саудівської Аравії. З 2007 р. дві країни вели переговори за трьома напрямками поставок – вертолітна техніка, бронетехніка, техніка ППО. Проте після попереднього обговорення великого пакету замовлень Саудівська Аравія призупинила подальші переговори з Росією по закупкам озброєння і техніки, про що заявив директор з особливих доручень «Рособорнекспорту» Микола Димідюк.

Відтак, в цілому ситуація на цьому перспективному ринку виглядає для РФ не досить оптимістично. Фактично підприємства РФ на IDEX-2013 змогли укласти угоди лише в продовження поставок, здійснених раніше. Це може свідчити про невідповідність російських пропозицій потребам місцевих споживачів. Зокрема, ось що заявив, віддавши російський стенд, наступний принц Абу-Дабі, заступник верхового головнокомандувача збройними силами

ОАЕ Мухаммед бен Заїд аль-Нахайян: «ОАЕ – багата країна. Однак ми хочемо не тільки купувати готову продукцію, але і вкладати кошти у виробництво, щоб через 5-10 років домогтися кінцевого результату. Я в цьому зацікавлений і хочу, щоб за певний час мені доповіли про такий успіх».

БРОНЕТЕХНІКА

Всі головні світові виробники важкої та легкої бронетехніки (США, Німеччина, Франція, Велика Британія, Росія, Україна, Туреччина, Південна Корея) представили натурні зразки або танків, або бронетранспортерів. Проте про «броньовані» контракти оголосили лише американці, українці та французи.

Американська компанія General Dynamics Land Systems отримала контракт вартістю \$ 132,7 млн на закупівлі комплектуючих і виробництво 69 танків Abrams M1A2 (M1A2S) для Королівства Саудівська Аравія. Ця робота є частиною плану Королівства Саудівська Аравія по оновленню свого парку танків. Цей контракт розширює роботи з модернізації танків M1A1 і M1A2 до конфігурації M1A2S. Модернізація M1A2S підвищує ефективність і можливість танка. Робота буде виконуватися на потужностях Joint Systems Manufacturing Center в Лімі, штат Огайо, з очікуваним завершенням у липні 2014 р.

В свою чергу, бельгійська компанія CMI Defence і південнокорейська Doosan DST спільно представили нову концепцію 120/105-мм середнього танка з використанням українських керованих ракет від ДержККБ «Луч».

Україна в категорії важких озброєнь на виставці IDEX представила новий танк «Оплот» та новий БТР-4МВ. Росія, с своєю чер-

гу, вперше привезла до Еміратів останню версію модернізації свого танку Т-72 до рівня танку Т-90С та бойову машину підтримки танків «Термінатор». При цьому самі росіяни визнавали, що ці машини не мають перспектив у Перській затоці, де нині домінує американська та французька важка бронетехніка. Хоча раніше РФ вдалося поставити до ОАЕ велику партію легкої бронетехніки – майже тисячу БМП-3.

Нині ОАЕ розглядають доцільність модернізації парку цих російських бойових машин піхоти. Приблизно 300 БМП-3 знаходяться на озброєнні Національної гвардії, яка близька до ухвалення рішення про модернізацію 135 машин. В свою чергу, сухопутні сили ОАЕ відклали рішення про модернізацію наявних у них 700 БМП-3.

Затримка з ухваленням рішення ОАЕ щодо початку модернізації парку російських бойових машин піхоти БМП-3 може пояснюватись тим, що ОАЕ розглядають можливість реалізації іншого варіанту. Так, на виставці IDEX-2013 глава французької компанії Nexter Філіпп Буртен оголосив, що французька компанія очікує підписання контракту на постачання збройним силам ОАЕ 700 колісних броньованих машин VBCI для заміни БМП-3 російського виробництва. При цьому, за твердженням керівника Nexter, компанія готова піти на передачу технологій і організувати в ОАЕ повноцінне виробництво, що, власне, є базовою вимогою еміратської сторони. За словами глави французької компанії, 250 з 700 машин планується повністю виготовити в ОАЕ.

Власне, остаточного рішення ОАЕ на користь броньованих машин VBCI ще немає. Про-

те пропозиції Nexter виглядають такими, що більше відповідають вимогам уряду ОАЕ. Загальний обсяг програми оцінюється в \$2 млрд., реалізація очікується впродовж 4-5 років.

Слід згадати, що в цьому тендері на постачання броньованих машин до ОАЕ з метою заміни нинішнього парку БМП брали участь і Україна з БТР-7 (модернізація БТР-70, яка здійснена Миколаївським ремонтно-механічним заводом). За перемогу також змагалися платформи 8x8 від низки закордонних виробників. А саме: AMV Patria (Фінляндія); Boxer (консорціум Krauss-Maffei, Німеччина); VBCI від Nexter (Франція); Freccia від компанії Iveco (Італія); Piranha 5 від General Dynamics European Land Systems (Швейцарія); PARS від компанії FNSS (Туреччина).

Разом з тим, перспективи України у цьому тендері визначально були обмежені двома умовами. Хоча БТР-7 від МРМЗ (як версія модернізації БТР-70 з новими закордонними двигунами) вдало пройшов ходові випробування у ОАЕ, реалізувати вимогу замовника щодо адаптації башти від БМП-3 виглядало більш реально на новому українському БТР-4 (версії БТР-4Е та БТР-4МВ). І логічніше виглядало, щоб саме новий БТР-4 брав участь у тендері. Але цього не сталося. І нині де-факто є дуже мало інформації, які саме зусилля докладались з боку українських спецекаспортерів у боротьбі за контракт ціною у \$2 млрд.

МОРСЬКА ТЕМАТИКА

На військово-морській виставці NAVDEX-2013 демонстрували свої досягнення понад 80 учасників. Морські сис-

теми озброєнь традиційно показували французькі, британські, італійські та німецькі компанії. Також були представлені нові протикорабельні ракети, розроблені турецькими та південнокорейськими виробниками.

ОАЕ зробили ставку на показ власних можливостей у морській сфері. ОАЕ активно розвивають національну корабельну промисловість, де базовою компанією виступає Abu Dhabi Shipbuilding (ADSB). Заснована у 1996 р. ADSB спочатку була орієнтована на військово-морський ремонт, проте поступово перейшла до будівництва складних військових кораблів, таких як корвети проекту Bayunah 70. Вони побудовані за дизайном французької компанії CMN, у Франції також був побудований перший корпус, а інші п'ять корветів будувала вже ADSB.

Також на виставці NAVDEX-2013 був продемонстрований малий ракетний катер вдосконаленого типу Ghannatha – P302 Al-Bazam, що недавно включено до складу BMC OAE. Контракт між ADSB та BMC OAE вартістю \$253 млн був підписаний у 2009 р. і передбачає поставку 12 таких катерів до складу еміратського флоту. Ці катери є вдосконалим проектом шведської компанії Swede Ship Marine (варіант відомих шведських малих бойових катерів Combatboat 90). З 12 замовлених малих ракетних катерів вдосконаленого типу Ghannatha перші три катери були побудовані Swede Ship Marine на своїй верфі Djurvik Shipyard, а решта дев'ять за ліцензією буде на своїх потужностях ADSB. Завершення серії – 2014 р.

На військово-морській експозиції NAVDEX також були представлені гелікоптери для виконання морських завдань.

Компанія «Єврокоптер» представила вертольоти NH90 в морському варіанті, AS565 та EC145T2. Спільно зі своїм партнером компанією «Фалкон евіейшн сервісиз» (FAS, Falcon Aviation Services) «Єврокоптер» заснував в ОАЕ центр технічного обслуговування замовників гвинтокрилої техніки. Активний маркетинг в близькосхідному регіоні вертольота NH90 спрямований на розширення кола замовників цієї машини. До теперішнього часу було поставлено 136 вертольотів цього типу, в тому числі 18 машин в морському варіанті. Першим покупцем NH90 на Середньому Сході став Оман, який замовив 20 машин.

ВИСНОВКИ

1. Найбільший вплив на стратегію та політику у галузі закупівлі озброєнь та їх виробництва у регіоні, що охоплює країни Середнього Сходу та Північної Африки, мають шість країн, які входять до Ради співробітництва арабських держав Перської затоки. Насамперед через те, що ці країни фактично не мають обмежень у фінансових ресурсах. Володіючи 40% всіх нафтових запасів світу, країни Ради витрачають на озброєння 2/3 коштів від витрат усіх арабських країн. Загальні витрати на оборону в країнах Перської затоки склали більше \$200 млрд. в період 2011-12 рр. Левову частку оборонних витрат безпосередньо серед країн Ради співробітництва арабських держав Перської затоки здійснюють ОАЕ та Саудівська Аравія.
2. Виставка IDEX-2013 засвідчила, що країни Ради співро-

бітництва арабських держав Перської затоки вдало та результативно втілюють нові підходи у своїй військово-технічній та оборонно-промисловій політиці. Найближче її завдання – перейти від статусу найбільших імпортерів озброєнь до повноцінних учасників спільних проєктів з провідними закордонними збройовими лідерами. Подальше завдання – забезпечувати безпеку з опорою на власну оборонну промисловість, задовольняти попит держав свого та інших регіонів власною продукцією. Для реалізації цієї політики залучаються офсетні механізми, вимога до постачальників щодо передачі технологій розробки та виробництва зразків, що імпортуються; локалізація виробництв ключових компонентів озброєнь на власній території; створення спільних підприємств, сервісних центрів, венчурних фондів, наукових закладів із закордонними партнерами.

3. Головними партнерами країн Ради співробітництва арабських держав Перської затоки виступають Сполучені Штати та провідні європейські країни (насамперед Франція, Німеччина, Швеція), які почали пропонувати достатньо широкий спектр високотехнологічної продукції: авіація, бронетехніка, засоби ураження, ракетні технології, безпілотна техніка, компоненти «С4І». Це суттєво пришвидшує опанування цих технологій країнами Ради. Якщо, наприклад, Китай здобував досвід розробника та виробника озброєнь в умовах суттєвих обмежень для такої кооперації, вдаючись до способу «зворотного інжинірингу» та подальшо-

го відтворення чужих зразків ОВТ на власній промисловій та елементній базі, то головні арабські країни цих перешкод не мають.

4. Показово, що Сполучені Штати одночасно реалізують військову та технологічну допомогу як провідним арабським країнам Перської затоки, так і Ізраїлю. Можна стверджувати, що США обрали шлях контролю над озброєнням цих важливих регіонів та країн з точки зору американських інтересів. Причому поширення допомоги арабському світу створило ситуацію, коли провідні країни Перської затоки у своєму військово-технічному партнерстві переорієнтовуються на США та європейські країни, які здатні забезпечити такі умови постачання озброєнь, що оптимально задовольняють стратегічні інтереси провідних країн регіону.

5. Переорієнтування арабських країн на широку кооперацію з американськими та європейськими виробниками озброєнь створило підґрунтя для поступового обмеження військово-технічного співробітництва цих держав з Російською Федерацією, що цілком відповідає амери-

канським інтересам у регіоні. Перші результати такого обмеження вже були помітні на прикладах і результатах роботи російської делегації на виставці IDEX-2013.

6. В середньостроковій перспективі – через 3-5 років – країни Перської затоки можуть стати експортерами озброєнь і поступово будуть поширювати свій вплив за межі свого регіону.

7. Позиції України у галузі експорту озброєнь на тлі виставки IDEX-2013 виглядають достатньо критичними. Йдеться не лише про низький рівень маркетингової роботи з донесення інформації про потенціал українських розробників. Головна складність полягає у тому, що нині Україна неспроможна задовольняти потреби арабських країн у високотехнологічних сегментах – особливо, коли йдеться про умови передачі тих чи інших технологій. При цьому такі держави як КНР, Південна Корея, Туреччина, ПАР, які раніше поступалися Україні своїм військово-технічним потенціалом у галузі створення ОВТ, нині вже помітно випереджають Україну як за переліком представленої оборонної продукції, так і за її якістю.

UPCOMING DEFENCE IQ EVENTS INCLUDE:

Defence IQ
a division of IQPC

MARCH 2013	AIR WEAPONS INTEGRATION 21 – 23 May 2013, London, UK www.airweaponsevent.com	INFANTRY WEAPONS September 2013, London, UK www.infantryweaponsconf.com
DIRECTED ENERGY SYSTEMS 5 – 7 March 2013, London, UK www.directedenergysystemsevent.com	FIGHTER NORDIC 29 – 30 May 2013, Copenhagen, Denmark www.fighternordic.com	SOLDIER MODERNISATION INDIA September 2013, India www.soldiermodindia.com
MILITARY FLIGHT TRAINING 11 – 13 March 2013, London, UK www.militaryflighttraining.com	JUNE 2013	MILITARY ENGINEERING September 2013, London, UK www.militaryengineeringevent.com
CARIBBEAN BASIN COASTAL SURVEILLANCE AND MARITIME SECURITY 12 – 14 March 2013, Santa Barbara Beach And Golf Resort, Curaçao www.cabseevent.com	ARMoured VEHICLES BRAZIL 26 – 28 June 2013, Sao Paulo, Brazil www.armouredvehiclesbrazil.com	OFFSHORE PATROL VESSELS September 2013, The Netherlands www.offshorepatrolvessels.com
AIR POWER MIDDLE EAST 18 – 19 March 2013, Abu Dhabi, UAE www.meairpower.com	FUTURE ARTILLERY INDIA June 2013, New Delhi, India www.futureartilleryindia.com	MARITIME RECONNAISSANCE AND SURVEILLANCE September 2013, Italy www.maritimerecon.com
Afloat SUPPORT AND NAVAL LOGISTICS 18 – 20 March 2013, London, UK www.afloatsupportconf.com	OFFSHORE PATROL VESSELS LATIN AMERICA June 2013, Brazil www.opvlatinamerica.com	OCTOBER 2013
INTEGRATED AIR MISSILE DEFENCE 19 – 21 March 2013, Warsaw, Poland www.airmissiledefenceevent.com	INFORMATION OPERATIONS June 2013, London, UK www.informationoperationsevent.com	AMPHIBIOUS OPERATIONS October 2013, London, UK www.amphibiousoperations.com
FUTURE ARTILLERY 20 – 22 March 2013, London, UK www.future-artillery.com	JC4ISR June 2013, London, UK www.jointc4isr.com	FUTURE MORTAR SYSTEMS October 2013, London, UK www.future-mortars.co.uk
ANTI-SUBMARINE WARFARE 19 – 21 March 2013, London, UK www.antisubmarinewarfare.com	DEFENCE IT June 2013, Brussels, Belgium www.defence-it.com	INTEROPERABLE OPEN ARCHITECTURE October 2013, London, UK www.ioaevent.com
APRIL 2013	COUNTER-IEDS June 2013, London, UK www.counteriedevent.com	CYBER DEFENCE FORUM October 2013, Prague www.cyberdefenceforum.com
DEFENCE LOGISTICS UAE 22 – 24 April 2013, Abu Dhabi, UAE www.defencelogisticsuae.com	JULY 2013	ARMoured VEHICLES ASIA October 2013, Singapore www.armouredvehiclesasia.com
MINE COUNTERMEASURES 23 – 25 April 2013, London, UK www.minecountermeasures.com	INTEGRATED AIR MISSILE DEFENCE BRAZIL July 2013, Brazil	NOVEMBER 2013
C3IS IN THE DEPLOYED ENVIRONMENT 28 – 29 April 2013, London, UK www.c3isevent.com	ARMoured VEHICLES AFRICA July 2013, Ghana www.armouredvehiclesafrica.com	MEDICAL AND CASUALTY EVACUATION November 2013, London, UK www.medevacevent.com
MAY 2013	AUGUST 2013	INTERNATIONAL FIGHTER November 2013, London, UK www.international-fighter.com
ARMoured VEHICLES UAE 20 – 22 May 2013, Abu Dhabi, UAE www.armouredvehiclesuae.com	ARMoured VEHICLES SOUTH AFRICA August 2013, South Africa www.armouredvehiclesevent.co.za	ARMoured VEHICLES INDIA November 2013, New Delhi, India www.armouredvehiclesindia.com
JOINT PERSONNEL RECOVERY 21 – 22 May 2013, London, UK www.jointpersonnelrecovery.com	SEPTEMBER 2013	MARITIME LIFE CYCLE MANAGEMENT, REPAIR AND MAINTENANCE November 2013, London, UK www.maritimelifecycle.com
COASTAL SURVEILLANCE BRAZIL 21 – 23 May 2013, Brazil www.coastalsurveillancebrazil.com	MILITARY AIRLIFT September 2013, London, UK www.militaryairliftvent.com	DECEMBER 2013
ARCTIC PATROL AND RECONNAISSANCE 21 – 23 May 2013, Copenhagen, Denmark www.arcticpatrolandrecon.com	ARMoured VEHICLES TURKEY September 2013, Turkey www.armouredvehiclesTurkey.com	ARMoured VEHICLES NORDIC December 2013, Oslo, Norway www.armouredvehiclesnordic.com

The event calendar may be subject to change

INTERESTED IN SPONSORING?

Contact our Business Development Specialists:
+44 (0) 207 368 9735 sponsor@iqpc.co.uk www.defenceiq.com/join.cfm

WANT TO ATTEND AN EVENT?

Get a 10% Discount by Referencing
DFIQ_EVENT +44 (0)20 7368 9737 enquire@defenceiq.com

SIGN UP FOR YOUR FREE MEMBERSHIP TO DEFENCE IQ! Visit www.defenceiq.com/join.cfm

Join our online communities for free:

Follow @DefenceIQ to keep up to date with news and developments on air defence, cyber warfare, armoured vehicles, naval defence and land defence

Join Defence IQ World Defence Community on LinkedIn

Read the Defence IQ blog authoritative news source for high quality and exclusive commentary and analysis on global defence and military-related topics defencesummits.wordpress.com